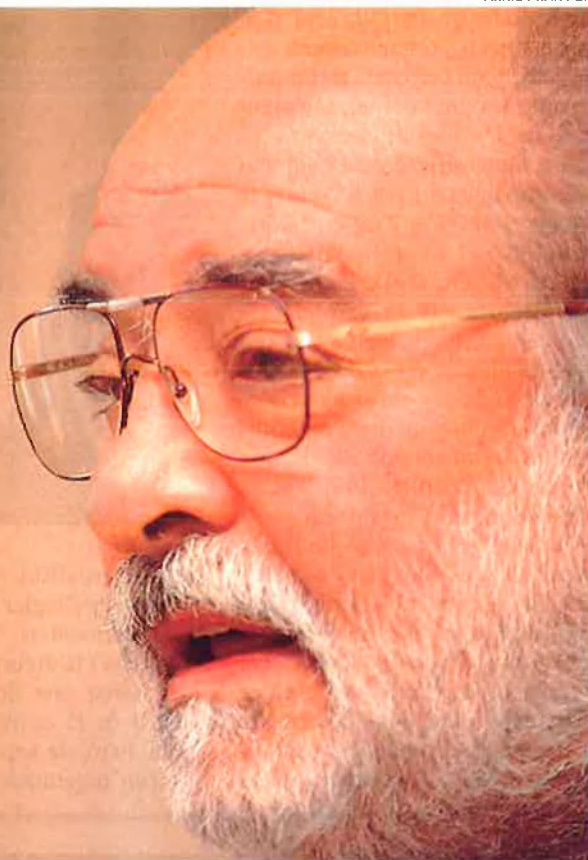

"Sóc un subjecte excessiu"

Vicent Ventura (Castelló, 1924-València, 1998), periodista i polític, ens va deixar el proppassat dia 24. Tot recordant-lo reproduïm l'entrevista que Miquel Alberola li va fer per a EL TEMPS l'abril de 1992 amb motiu d'un homenatge de la revista 'Saó'.

Com digereix un home de la seua qualitat humana un homenatge?

—I quina se suposa que és la meua qualitat humana?

—Violentament honesta, tinc entès.

—Que exagerat! Jo també sóc exagerat. Bé, trobe que és incomodíssim. I he fet tant com he pogut, excepte negar-me, perquè no es fera. Aquest, el de la Societat Coral el Micalet i el que siga. Si és merescut o no, això ja és una altra història, però els homenatges són incòmodes.

—Com ocupa el seu temps als 68 anys, senyor Ventura?

—Vaig un poc menys atrafegat que quan en tenia 50 o 60, però treballo amb la mateixa intensitat. No tinc horaris, però tinc responsabilitats. Ara el que faig obligat és passejar, per prescripció facultativa. I escric. I parle amb els amics, bé, cada vegada amb menys amics.

—Té menys amics?

—No és que en tinga menys. En tinc pocs de la meua edat, però amb la gent que més tracte he tingut és més jove que jo. I clar, la gent jove va cansant-se

dels problemes dels majors. Els majors, inevitablement, fem un ús de l'experiència i això sempre és molest per a la gent que no en té prou o que vol tenir la seua i no la dels altres. Perquè l'experiència d'un altre és poc útil.

—Bé...

—En qüestions generals, potser sí, però la gent vol el dret a equivocar-se. I això fa que cada vegada tingues menys ganes de parlar amb la gent i menys necessitat.

—Explique'm com es va fundar Publipress, que és molt més que una agència de publicitat.

—Això és una cosa molt divertida i absurda. Quan jo encara era periodista *full time* vam pensar de fer una revista —és una cosa que l'hem pensada tots en aquest país—, i com que no teníem diners vam voler guanyar-los en la publicitat pensant que era una cosa fàcil. La pràctica ens va demostrar que de fàcil, no tenia res. Per aquell temps va passar tot allò del contuberni de Munic i ja no em van deixar exercir el periodisme, i em va venir molt bé que haguérem muntat Publipress, ja que era el treball més pròxim al meu, i va ser aleshores quan vaig

aprendre de veritat a fer publicitat. I d'això he viscut.

—*Per la gent que hi ha passat, fa la impressió que Publipress ha estat una gran escola.*

—Hi ha passat molta gent, sí. Potser era una agència amb unes característiques que no eren freqüents aleshores, que era un moment inicial de la publicitat. Jo no diré que ha estat una escola, però sí que hi ha passat gent que després ha tingut les seues agències o s'ha dedicat a l'art. Per altra banda, era un local cèntric i els amics venien i fèiem reunions polítiques, comarcalitzàvem el país i coses d'aquestes. Era un local obert.

—*És una casualitat o el carlisme ha tingut una incidència notable, via germinal si vol, en el nacionalisme valencià?*

—Jo crec que no en té cap. És una casualitat que tampoc és massa extensa. Jo sóc fill de carlí i Joan Fuster és fill de carlí, i no crec que n'hi haja molts més. Ser catòlic i ser carlí és una mescla explosiva que jo he patit durant molts anys de la meua vida.

—*Fins a quin punt?*

—Fins que vaig entrar a treballar d'obrer metal·lúrgic en Unión Naval de Levante. Aquesta realitat em va fer deixar de ser carlí i catòlic de la manera pia-dosa que se solia ser. Quan vaig venir a València, des de Castelló, encara era un carlí que anava amb les aspes i la camisa brodada amb la flor roja. La insistència sobre el carlisme em fa pensar que sóc un personatge pintoresc.

—*La gent ja no sap què era un carlí.*

—Era un integrista.

—*Però després vostè es va moderar.*

—Vaig fer un pas cap a l'esquerra i me'n vaig anar a Falange, que des del punt de vista del carlisme era una heterodòxia i un radicalització esquerrana. Més tard, l'experiència ja em va fer veure que no era així exactament.

—*Què va trobar d'atractiu en el falangisme?*

—No s'allunyava del món d'aquell moment. No abandonaves del tot les seguretats ideològiques i a canvi hi havia allò de la reforma agrària i la nacionalització de la banca. La revolució. Jo m'ho creia de debò.

—*Vostè va estar amb Dionisio Ridruejo, en el seu sector, no?*

—Va ser més tard i no dins de la Falange. Ridruejo la va deixar en l'any 42 o 43 i a mi em van tirar, amb tota la raó del món.

—*Per què?*

—Vas trobant contradiccions i vas buscant explicacions que et tranquil·litzen. Clar, si la reforma agrària, la nacionalització de la banca i la revolució de la Falange no s'havien fet era perquè Franco tenia la culpa. I automàticament et converties en un falangista antifranquista. I em van tirar, clar. Ridruejo va fer un grup polític, bàsicament d'antics falangistes, que es deia Acció Social Democràtica, i jo hi vaig entrar, encara que ja tenia certa sensibilitat pel problema nacional.

—*Sense tradició de lectures i amb escàs ambient, com es podia ser nacionalista en aquells anys?*

ARXIU RAFA GIL

—En el meu cas hi havia la influència de Fuster, no cal negar-ho.

—*Però Fuster encara no tenia obra.*

—Però ja érem amics i parlàvem molt. I no és que Fuster es dedicara a l'apostolat, res més lluny del seu esperit, sinó que pretenia reflexionar conjuntament en converses. La seua actitud crítica i racional em va influir molt. El de les lectures és un altre tema. Jo sóc un senyor que va deixar l'escola als dotze anys i mai més he tornat a cap disciplina acadèmica. El meu pare era un carlí curiós que llegia novel·les policiaques i Salgari. I això llegia jo. No era gran cosa, però qual-sevol lectura aficiona a la lectura.

—*Per què va deixar Castelló?*

—Va ser un problema de necessitats econòmiques de la família. Però en ma casa hi havia una nostàlgia de València, perquè encara que ma mare era d'Almassora i mon pare de Villahermosa del Río, que és l'Alt Millars, s'havien conegut a València.

—*Ventura, en quantes fundacions de partits ha estat?*

—Això és una llegenda. Jo vaig formar part del PSV, però ja estava acabat de fundar quan vaig entrar. Allò es va dissoldre per extinció lenta, i com que hi havia un buit, amb un parell d'amics, Màrius Garcia Bonafé i J. J. Pérez Benlloch, vam fer un partit d'esquerra i nacionalista, el PSPV. Prèviament a això hi havia unes coses que es deien els GARS, els Grups d'Acció i Reflexió Socialista, però això només era una fase de preparació per al PSPV. I després me'n vaig anar del PSPV...

—*O el van tirar?*

—Supose que haurien acabat tirant-me, però me'n vaig anar quan vaig comprendre que allò, inevitablement, anava al PSOE. I aleshores vaig suggerir i beneir una confederació de partits socialistes al marge del PSOE. Va durar un any. El PSOE era un absent, un partit de necessitat, i la gent d'Europa va abocar les mesures necessàries per a crear-lo a partir de Suresnes.

—*Per què ha dit que l'haurien tirat?*

—Perquè si m'hi haguera quedat intentant, fins l'últim moment, desbaratar l'operació, doncs m'haurien

Andreu Alfaro i Vicent Ventura. El periodista i polític recentment traspasat mantenia excel·lents relacions amb el bo i millor de la intel·lectualitat valenciana.

La tenacitat de Sísif

La mort de Vicent Ventura ha propiciat un feix d'articles periòdics redactats tots des de l'afecte i la gratitud. No podia ser d'una altra manera. Els seus crítics i adversaris tenen poc a dir, al marge de subratllar el passat falangista i la convicció catalanista del difunt. I fins i tot aquestes circumstàncies manipulen a força de simplificar-les i, per tant, de falsejar-les. Però al seu parer, és una desqualificació que els eximeix de ponderar altres dimensions d'una personalitat complexa que, això sí, no deixà de ser en tot moment ideològicament i políticament incòmoda per a l'univers reaccionari indígena. I també per a un ampli sector del no reaccionari.

Però de tot allò que s'ha escrit i dit m'ha resultat especialment cridaner el text de Manolo Jardí, publicat el dia 28 en *Levante*. El titula "Elogi de la derrota" i relata algunes de les cornades que Ventura va rebre al llarg de la seua vida, i de manera molt singular les cornades que l'infligiren els seus, fins i tot individus que Vicent s'estimà sense reserves i amb unes conviccions democràtiques —cosa que accentua el greuge— que no són qüestionables.

En aquest sentit, la veritat siga dita, la seua projecció pública va ser un rosari de petites i grans frustracions, que solament en el seu moment crepuscular s'ha tractat d'esmenar amb homenatges i medalles. Suposem que aquest és el destí dels personatges singulars en el si d'una societat poc quallada i cucada per novinguts. La cosa més xocant, certament, haguera estat que es produïra el reconeixement quan el nostre home gaudia de vitalitat i apilava les iniciatives sense mirar arrere ni sentir-se abatut per les ensopegades. Aquesta incessant emulació de Sísif constitueix, sens dubte, un dels valors més emotius i admirables de VV, per més que se li ha ja retret com un exercici d'inconstància.

Tanmateix, i jutjat en la seua totalitat, l'itinerari biogràfic de Ventura és un exemple de coherència i de tenacitat, tant en el seu vessant polític com en el periodístic. Va ser coherent fins i tot en excés, perquè bona part dels contratemps que va patir ho foren per la seua resistència a maquillar les conviccions i a engronsar-se en les ambigüitats de l'oportunisme. Tot el seu gran cor, que tant prodigava, es convertia en cudol de seguida que li suggeriren la conveniència de temporitzar bé fora sobre la recuperació del País Valencià o de les llibertats, que proclamava indivisibles. És a dir, que en realitat, els incoherents i inconstants han estat els altres.

La nova —o no ho serà?— dreta valenciana que ens governa hauria hagut d'adonar-se d'aquesta significació i retre el just tribut a un home que, en suma, immolà els seus molts i millors anys perquè la discrepància no fóra un delictes, la veritat tinguera curs legal i la Generalitat es constituïra en pont tant cap al nostre passat com cap al nostre futur. Però la dreta no ha entès res i trobe que el president perdé una oportunitat d'or per a persuadir-nos del contrari: hauria tingut prou amb assistir a la inhumació del veterà lluitador.

I torne al meu col·lega Jardí. "Quan es viu en la derrota —escriu— solament compta l'afecte dels amics". Segur que sí. Però sense pretendre d'esmenar-li, vull anotar que en el cas de VV aquesta derrota va ser una pedagogia permanent de fidelitat al País i a les llibertats, un planter de rebel·lies i un espill davant el qual molts notables no es poden mirar sense que els caiga la cara de vergonya. Amb uns pocs derrotats més d'aquest mateix calibre fa temps que no seríem perifèrics ni ens afligiria tantes voltes la vergonya.

tirat. Allí hi havia gent que ja estava treballant pràcticament per al PSOE. Ernest Lluch era un d'ells, els germans Garcés també en certa manera... I després ja s'ha vist els que hi han entrat. Però bé, alguna utilitat ha tingut perquè en la sigla està això de PSPV.

—*El PSPV hauria pogut continuar sense el PSOE?*

—No ho sé, perquè a Catalunya el PSC tampoc va poder-ho resistir.

—*És cert que vostè es negava sistemàticament a parlar amb Alfonso Guerra perquè pertanyia a un partit espanyol?*

—Em negava sistemàticament a parlar amb gent que venia de Madrid, però al final acabava parlant amb ells. Trobava que era inútil, perquè la meua posició era claríssima: mantenir la sobirania del partit i fer els pactes que foren d'acord amb aquesta autonomia; i si la part contrària volia la integració, quin sentit tenia parlar? A pesar d'això, a Alfonso Guerra crec que el vaig rebre una vegada a Publipress. Ara: ací ells tenien el seu home, que era Josep Lluís Albinyana, que en un moment determinat no sabia si entrar en la Unió Democràtica del País Valencià, en el PSPV o en el PSOE, i mira tu per on va entrar en el PSOE.

—*Posteriorment, el PSOE no l'ha temptat?*

—Nooo. Les meues posicions han estat massa clares, i per altra banda també han procurat no tenir competidors. I després del PSPV he estat en alguns intents, però ja amb molt d'escepticisme.

—*Quin és el malefici dels partits nacionalistes valencians?*

—Que aquest país no és nacionalista. Això no té volta de fulla.

—*Vostè ha sigut sastre, com s'ha de vestir el nacionalisme per a seduir electoralment?*

—No dient mentides. Crec que es pot influir, i de fet s'ha influït. Algunes actituds del PSOE, sense el precedent nacionalista, no serien les que són, encara que siguen tan criticables com vulgues. Ara: això es pot eixamplar? Bé, aquest és el treball. I s'ha de fer pensant que una majoria suficient nacionalista serà difícil, però si es passa del 5% i s'arriba al 10 i al 15, doncs més influència tindrà el nacionalisme sobre un país que no és nacionalista però que té una certa sensibilitat superficial diferenciada.

—*Continua creient en la frase de Fuster, "El País Valencià serà d'esquerres o no serà"?*

—No és que ho continue creient, és que "a las pruebas me remito". La dreta d'aquest país és molt menys nacionalista que l'esquerra, la qual, al cap i a la fi, ha assumit alguns dels postulats del nacionalisme.

—*La seua generació, perduda o suplantada, no té una altra opció que l'escepticisme?*

—L'escepticisme no és un problema de generacions perdudes, a part que això de generacions perdudes o guanyades... La història funciona d'una manera determinada i tampoc hi ha per què queixar-se. Parlar de generacions perdudes és una manera de justificació i les justificacions no són lògiques. Cadascú ha fet allò que ha cregut que havia de fer i això li ha costat el que li ha costat. L'escepticisme és un problema

d'acumulació d'experiència i reducció de la capacitat d'entusiasme. És una evolució. El qui no és escèptic i continua igual d'entusiasta és perquè moltes voltes viu un món fals.

—*Vostè és escèptic o incrèdul?*

—Sóc un tipus, a pesar de la meua edat, encara excessiu i apassionat, el que passa és que em frene en la constatació racional del que veig. I això em fa escèptic.

—*El contuberni de Munic, en què consistia? què hi va passar?*

—Allò va tenir molta menys importància de la que aleshores li va donar Franco. Al franquisme li va irritar perquè, per primera vegada, anava des de l'interior gent de l'oposició a reunir-se amb la gent de l'oposició de l'exterior, la que se n'havia anat en acabar la guerra civil. Des de dins anaren grups socialdemòcrates, com el de Dionisio Ridruejo, grups socialistes i grups de dreta. I d'allà hi havia el PNB, grups catalans de tot tipus... (...)

—*Vostè ja no va poder tornar a casa, no és així?*

—Jo ja m'ho pensava, que no podria tornar. I en efecte, quan van tornar els primers els van enviar a Canàries. Jo vaig decidir quedar-me a París i treballar allí.

—*De què va treballar a París?*

—Va venir la meua dona també, i ella va treballar de seguida en la Unesco, on la van col·locar els amics catalans que estaven en l'exili. I jo vaig començar a col·laborar en una agència que distribuïa articles, no polítics, a la premsa llatinoamericana. I feia coses de teatre, moda...

(...)

—*Al periodisme va arribar per vocació?*

—Sí, sempre m'havia apassionat. Durant l'època del Frente de Juventudes havia escrit molt, a pesar d'estar-hi poc temps, i quan em van tirar, com el que més sabia fer era això, vaig anar oferint reportatges. Vaig col·laborar en *Levante* i en Ràdio Nacional, i vaig estar en plantilla en *Jornada*. Després, del 50 al 62, vaig treballar a Madrid fent cròniques de successos i esportives, sense anar-hi.

—*Sense anar-hi?*

—Sí, perquè no m'ha agradat el futbol mai. Dona va els resultats i alguna impressió, i alguna vegada m'equivocava amb l'autor del gol.

Després, ja vaig treballar de col·laborador, sense firmar perquè Fraga no em deixava per la cosa de Munic. I més endavant ja vaig poder firmar en *Informaciones*, on estava de subdirector Juan Luis Cebrián, en Madrid, en *El País*, *La Vanguardia*, *Tele-Expres*...

—*I València Fruits.*

—Va ser l'únic lloc que em va acollir quan vaig tornar de París i la gent no em saludava pel carrer. Sempre hi ha hagut més por de la que toca. Més de la que et demana el repressor.

—*Vostè va estar a la presó?*

—Sí, tres voltes.

—*El van arribar a torturar?*

—No, perquè amb mi tenien el problema que no era

impune el que em feren: es publicava de seguida en Europa. Però em van maltractar de paraula tant com els permetia la imaginació.

—*Ara el posaré en una situació incòmoda.*

—No, si ja estic incòmode des del principi de l'entrevista.

—*Ara li augmentaré el voltatge. Jo dic noms i vostè explica coses.*

—No pense parlar malament de ningú. No a la meua edat, en què ja es comprenen moltes coses.

(...)

—*Joan Fuster.*

—És una xamba genètica, com ell explica.

—*Joaquim Maldonado.*

—És l'home de dreta més d'esquerra que he conegut, emprant-li l'expressió a Oriol Bohigas.

—*Manuel Vicent.*

—Em passa una cosa molt divertida amb ell: quan escriu en castellà em fa la impressió d'estar llegint-lo en català.

—*Mossèn Espasa.*

—Un cas estrany d'eclesiàstic que no estava disposat a deixar de ser un home lliure. I va ser sempre un home lliure. No el va doblar ni el seminari ni la sotana.

—*J. J. Pérez Benlloch.*

—Un gran periodista que seria més periodista encara si no fóra tan excessiu com jo.

—*Joan Lerma.*

—*Mira: algo tiene el agua cuando la bendicen.* Està ací i per alguna cosa deu ser.

—*Manuel Broseta.*

—És difícil parlar-ne després del que ha passat. Ha estat una persona fatal: no li importava gens el país i l'importava moltíssim ell mateix. Dit això, condemne que el mataren. La violència és sempre inútil.

—*Manuel Sanchis Guarner.*

—Molt útil en tot moment, a pesar que en alguns moments semblava que era massa contemporitzador.

—*I Vicent Ventura.*

—Un subjecte excessiu.

Vicent Ventura amb Max Cahner, Joan Fuster i Manuel Sanchis Guarner.

De Fuster va dir que era "una xamba genètica" i de Guarner, que va ser molt útil "a pesar que en alguns moments semblava que era massa contemporitzador".

Miquel Alberola